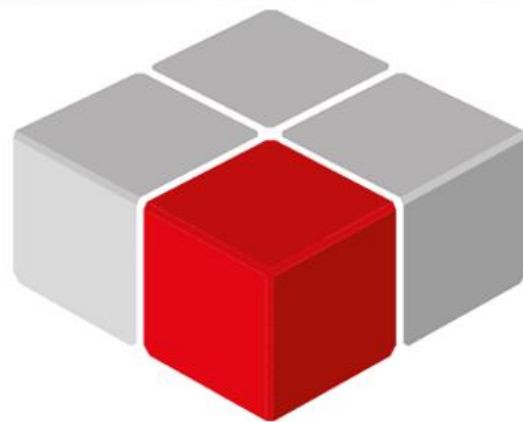

CODESYS

Kurs programowania **CODESYS** w języku ST

CONTROL **byte**®

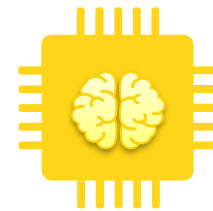
CODESYS

2) Zmienne

Plan

- Podstawowe jednostki pamięci w Codesys
- Definicja zmiennej oraz stałej
- Typy zmiennych
- Deklarowanie zmiennych
- Konwersja typów
- Tablice oraz struktury
- Problematiczne zagadnienia

Podstawowe jednostki pamięci w Codesys

Bit – najmniejsza jednostka pamięci

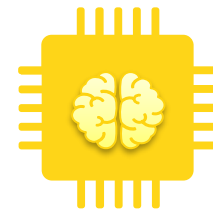
Byte – składa się z 8 bitów

Word czyli 2 Byte'y

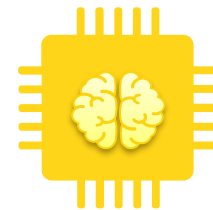
DoubleWord
czyli dwa Wordy

Podstawowe jednostki pamięci w Codesys

Double Word	DW2				DW1				DW0			
Word	W5		W4		W3		W2		W1		W0	
Byte	B11	B10	B9	B8	B7	B6	B5	B4	B3	B2	B1	B0
Bit	5.15- 5.0		4.15- 4.0		3.15- 3.0		2.15- 2.0		1.15- 1.0		0.15- 0.0	

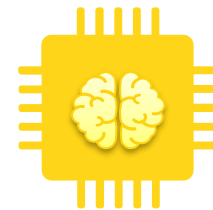
W celu dostania się do konkretnego bitu danego słowa należy odnieść się do numeru słowa i określić numer bitu np.: W1.5

Tryb adresowania dla urządzeń

Double Word	DW2				DW1				DW0			
Word	W5		W4		W3		W2		W1		W0	
Byte	B11	B10	B9	B8	B7	B6	B5	B4	B3	B2	B1	B0
Bit	5.0 - 5.15		4.0 - 4.15		3.0 - 3.15		2.0 - 2.15		1.0 - 1.15		0.0 - 0.15	

Double Word	DW2				DW2				DW0			
Word	W3		W2		W2		W1		W1		W0	
Byte	B6	B5	B5	B4	B4	B3	B3	B2	B2	B1	B1	B0
Bit	5.0 - 5.15		4.0 - 4.15		3.0 - 3.15		2.0 - 2.15		1.0 - 1.15		0.0 - 0.15	

Pamięć fizyczna

Każdy sterownik PLC programowany w Codesys posiada pamięć rezerwowaną dla fizycznych wejść **%I** , fizycznych wyjść **%Q**, a także pamięć pomocniczą **%M**

Prefix dla zakresu pamięci	Opis	Przykłady adresowania
I	Zakres pamięci zarezerwowany dla wejść fizycznych	%IW25 – adres wejściowy dla 25 Worda %IX7.5 – dostęp konkretnego bitu %IB10 – dostęp do konkretnego Byte'u
Q	Zakres pamięci zarezerwowany dla wyjść fizycznych	%QW50 – adres wyjściowy dla 50 Worda %QX10.5 – dostęp konkretnego bitu %QB15 – dostęp do konkretnego Byte'u
M	Zakres dla pamięci markerów (pamięć pomocnicza)	%MD12 – adres dla double word w pamięci markerów %MX30.1- bit w Wordzie 30, pamięć markerów

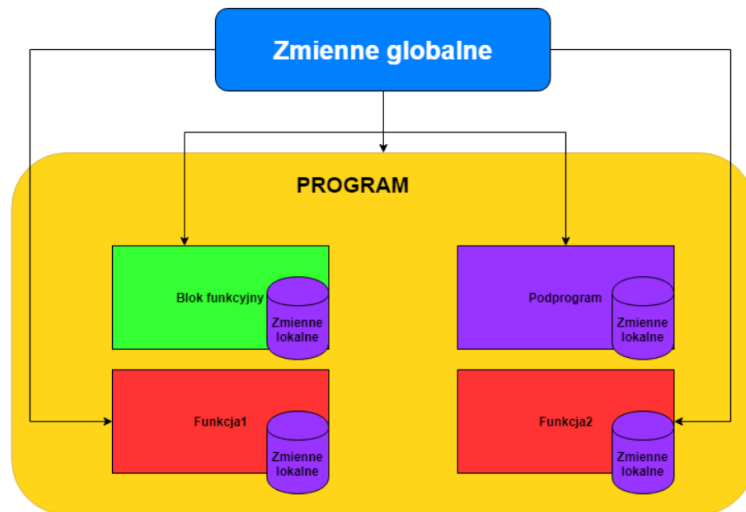
Zmienna - **variable**

- Przechowuje dane
- Posiada nazwę nadaną przez programistę
- Posiada typ danych
- Rezerwuje miejsce w pamięci sterownika PLC
- Zmienia wartość podczas wykonywania programu

Zmienne globalne/lokalne

Zmienne globalne - dostęp z każdego miejsca programu użytkownika

Zmienne lokalne - dostęp tylko wewnątrz FB, FC, PRG, gdzie zostały zadeklarowane

Stała - constant

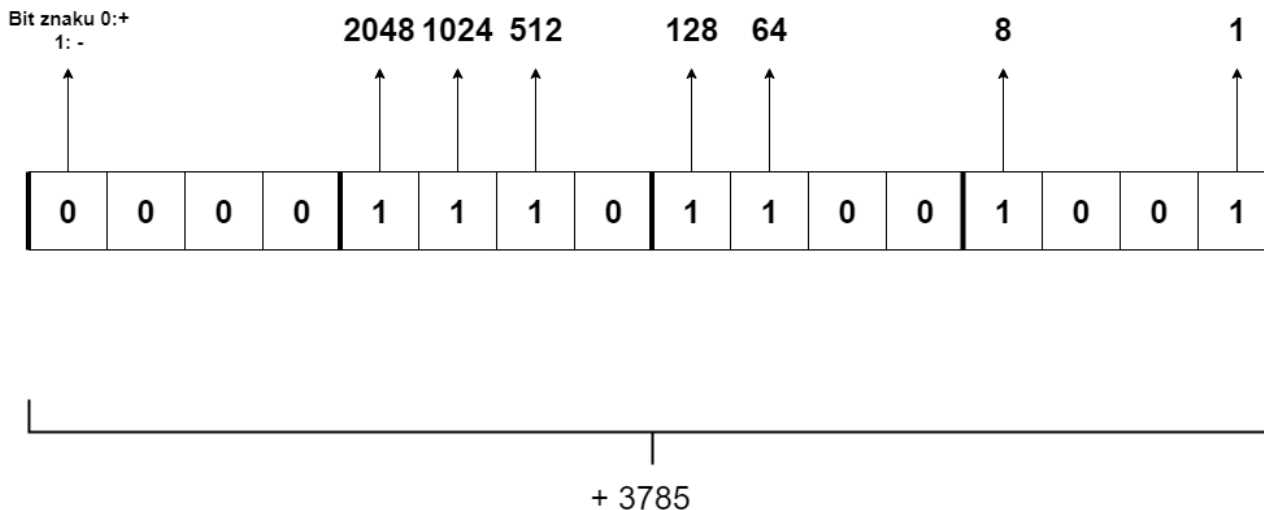
- Przechowuje dane
- Posiada nazwę
- Posiada typ danych
- Rezerwuje miejsce w pamięci sterownika PLC
- **Nie zmienia** wartości podczas wykonywania programu

T y p y z m i e n n y c h

Nazwa	Prefiks	Rozmiar		Zakres	Przykład
		bity	bajty		
BOOL	x	8	–	0, 1	TRUE
BYTE	b	8	1	0...255	16#F
WORD	w	16	2	0...65535	16#F0F0
DWORD	dw	32	4	0... 4294967295	16#FFFFFFFF
LWORD	lw	64	8	2 ⁶⁴ -1	-
USINT	usi	8	1	0... 255	78
UINT	ui	16	2	0... 65 535	65865
UDINT	udi	32	4	0... 4294967295	24891924
SINT	si	8	1	-128... 127	-50
INT	i	16	2	-32 768... 32 767	23562
DINT	di	32	4	-2 147 483 648...2 147 483,647	-2131754992
REAL	r	32	4	-3.402823e+38... -1.175 495e-38, ±0, +1.175 495e-38...+3.402823e+38	123.456 -3.4
LREAL	lr	64	8	-	123.456 -3.4
STRING	s	-	255	„...”ciąg znaków	‘Kurs programowania’
DATE	date	16	2	D#1970-1-1...D#2106-02-07	D#2019-02-10
TIME	tim	32	4	T#0d0h0m0s0ms ... T#49d17h2m47s295ms	T#5m_30s T#1d_2h_15m_30s_45ms TIME#10d20h30m20s630ms
TIME_OF_DAY	tod	32	4	TOD#0:0:0.0 ...TOD#23:59:59.999	TOD#10:20:30.400 TIME_OF_DAY#10:20:30.400
DATE_AND_TIME	dt	32	4	DT#1979-1-1-00:00:00 ... DT#2106-2-7-6:28:15	DT#2019-2-7-6:28:15

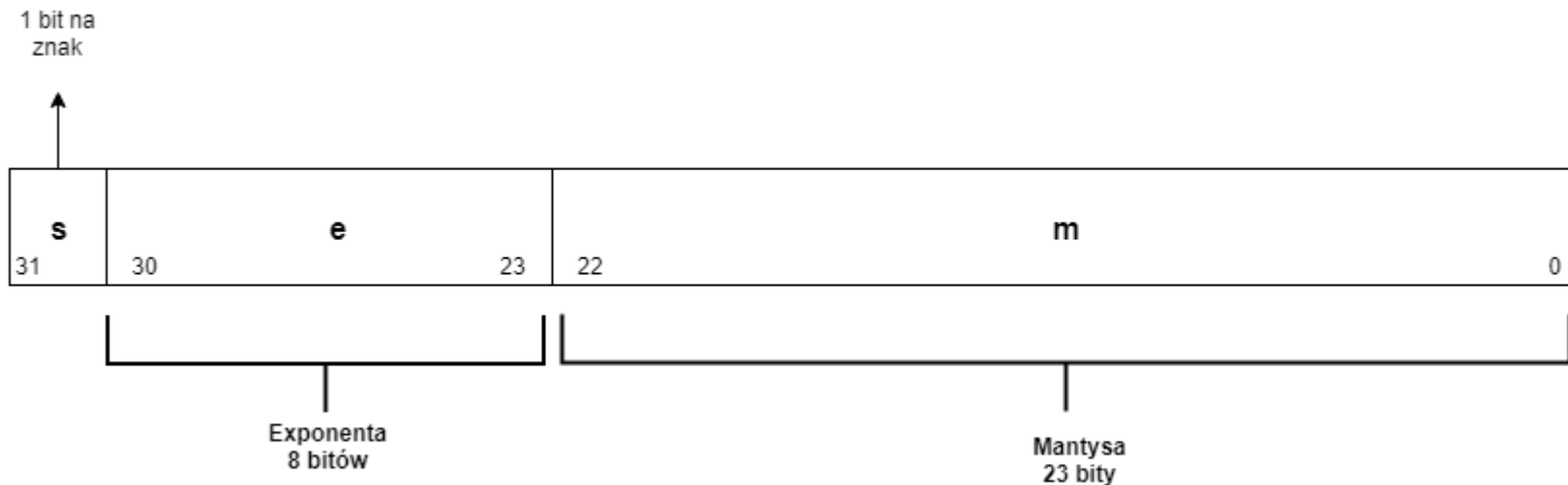
Typ danych integer

Reprezentacja liczby dodatniej 3785 na 16 bitach typu INT. 14 bitów zaczynając od prawej reprezentuje dane. Bit 15 określa znak. 0 – określa dodatni znak, 1 – określa negatywny znak

Liczby zmiennoprzecinkowe

Zmienna typu REAL składa się z 32 bitów, jest to liczba zmiennoprzecinkowa, składa się z następujących komponentów: bit 31 reprezentuje znak liczby, exponenta – 8 bitów odpowiada za rząd wielkości, mantysa – 23 bity czyli część liczby po przecinku

Deklarowanie zmiennych

Pole	Opis
<i>Name</i>	nazwa zmiennej, która musi być unikalna dla danej jednostki organizacyjnej oprogramowania. Nazwy zmiennych mogą się powtarzać w różnych POU.
<i>Type</i>	określa typ zmiennej
<i>Initialization</i>	wpisana wartość inicjalizuje zmienną podczas rozpoczęcia wykonywania programu
<i>Address</i>	Opcja deklaracji odpowiedniego adresu pamięci w sterowniku PLC
<i>Comment</i>	Dodawanie komentarza przy deklaracji danej zmiennej
<i>Scope</i>	Należy określić czy jest to zmienna wejściowa/wyjściowa VAR_INPUT, VAR_OUTPUT etc. Ważne przy działaniu w danym POU.
<i>Object</i>	Określenie w jakiej jednostce organizacyjnej oprogramowania ma być zadeklarowana zmienna
<i>Flags</i>	Dostępne są trzy pola do zaznaczenia: CONSTANT – deklaracja stałej, RETAIN – zmienna nieulotna z pamięci PLC, PERSISTENT- zmienna odporna na ponowne wgranie programu

Deklarowanie zmiennych/stałych

Auto Declare

Scope: VAR

Name: Zmienna

Type: INT

Object: PLC_PRG [Application]

Initialization: 100

Address: %MW0

Flags:

- ☐ CONSTANT
- ☐ RETAIN
- ☐ PERSISTENT

Comment: zmienna odpowiedzialna za zliczanie

OK Cancel

Konwersja

```
ZmiennaWyj := <typ zmiennej wejściowej>_TO_<typ zmiennej wyjściowej>(IN := ZmiennaWej);
```

Konwersja typów

BOOL_TO_BYTE

BOOL_TO_WORD

BOOL_TO_DWORD

BYTE_TO_WORD

DINT_TO_REAL

INT_TO_DINT

INT_TO_REAL

WORD_TO_DWORD

Uwaga!!!

Konwersja typu może spowodować częściową utratę wartości lub znaku zmiennej.

Notacja w systemach liczbowych

```
1.iZmienna := 2#00010011; // zapis dwójkowy lub binarny  
2.iZmienna := 8#23; // zapis ósemkowy  
3.iZmienna := 19; // zapis dziesiętny  
4.iZmienna := 16#13 // zapis szesnastkowy
```

Dane typu Array - tablice

Array to struktura składająca się ze zmiennych tego samego typu.

Można ją zastosować np. do działań matematycznych, zapisywania receptur, śledzenia materiałów w kolejce itp.

Prefiks dla tablic: a np. aGniazdaMaszyny

Deklaracja tablicy w Codesys:

aMojaNazwaTablicy: array[dzakres..gzakres] of type

Przykład: **aPompy[1..10] of BOOL**

aTablica		ARRAY [0..10] OF INT	
◆ aTablica[0]		INT	10
◆ aTablica[1]		INT	20
◆ aTablica[2]		INT	50
◆ aTablica[3]		INT	60
◆ aTablica[4]		INT	80
◆ aTablica[5]		INT	100

Dane typu STRUCT oraz typy danych PLC

STRUCT to struktura składająca się z danych różnego typu.

Zadeklarowanie struktury odbywa się na poziomie danego POU lub w zmiennych globalnych.

Typy danych PLC określone są dla całego sterownika. Wszelkie zmiany zostaną wprowadzone dla wszystkich danych tego typu w obrębie programu użytkownika. Deklaracja struktur w Codesys odbywa się w drzewie projektu klikając opcję DUT (Data User Type) typ danych użytkownika

Prefiks dla struktur: typ
Np. typSilnik

```
TYPE typSilnik :  
STRUCT  
END_STRUCT  
    arrValves: ARRAY[0..5] OF BOOL;  
    bSpeed_Min: BYTE;  
    bSpeed_Max: BYTE;  
    Temperature: WORD;  
    arrAxes: ARRAY[0..4] OF BOOL;  
    bOil: BYTE  
END_TYPE
```

Enumeracja

Enumeracja jest typem danych definiowanym przez użytkownika, składającym się z serii oddzielonych przecinkami komponentów (wartości wyliczeniowych). Wartości wyliczeniowe można używać globalnie w całym projekcie i traktować je jako stałe.

Nie ma określonego prefixu, nazywamy dowolnie

```
TYPE SygnalizacjaSwietlna :  
(  
    zielone := 0,  
    zolte   := 1,  
    czerwone := 2  
);  
END_TYPE
```